

§ 5

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds verksamhetsberättelse 2019

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2019 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering med 2,2 mnkr för trygghetsinvestering.
3. Stadsdelsnämnden godkänner förskolans kvalitetsredovisning 2019.
4. Stadsdelsnämnden fastställer beloppsgränsen för poster som har periodiserats manuellt till 20 000 kronor per tillfälle.
5. Nämnden beslutar att ackumulerat netto om 37,6 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2020.
6. Vantörs kommunala hemtjänst avslutas som resultatenhet till 2020.
7. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Verksamhetsberättelsen har sammanställts av förvaltningens stabsfunktion i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 28 januari. Rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet behandlar ärendet den 31 januari respektive 3 februari.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2020.

Dnr EÅV 2019/661.

Yrkande

1. Tobias Karlsson (SD) yrkar att bifall till stadsdelsförvaltningens förslag, samt
2. att därutöver anföra

Stycke 1.1 – människor är självförsörjande och vägen till arbete svenskkunskaper är kort

*Den svepande formuleringen "sviktande konjunktur" är bristfällig. Enligt konjunkturbarometern i januari har det kommit starkare signaler än förväntat från både tillverkningsindustrins, bygg- och anläggningsverksamhet, och från dagligvaruhandeln. Endast 6,3% (15%*42%) av det totala antalet hushåll med försörjningsstöd har kommit i arbete under året. Detta visar att vägen till arbete*

för många hushåll inom vår stadsdel inte alls är kort. Sverigedemokraterna anser att det finns skäl att misstänka strukturella anledningar i stället för ”konjunkturellt läge” som anledning till brist på självförsörjande för vissa individer i stadsdelen. Vidare menar vi att otydligheten är mycket stor huruvida vägen till svenskkunskaper är kort.

Vi misstänker att bristande krav på svenskkunskaper i kombination till ett alltför tillmötesgående agerande med att tillhandahålla tolk på modersmål mm gör att vägen till svenskkunskaper skulle kunna vara betydligt kortare. Vi ser gärna åtgärder inom detta område. Därutöver ser vi hur Sveriges migrationspolitik leder till fortsatt inflyttning av utrikesfödda människor, till exempel har det nyligen kommit stora familjer som är kvotflyktingar till vår stadsdel. Detta gör det svårare att leva upp till målet om att vägen ska vara kort till arbete och kunskaper i svenska.

Stycke 1.2 – trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i
Tryggheten är otillfredsställande, framförallt i områdena Gullmarsplan och Rågsved. Polisen har varit alltför långsamma med att installera övervakningskameror, eftersom de inte kommer att installeras och tas i bruk förrän i slutet av 2020. Tryggheten för unga har minskat i det avseendet att antalet orosanmälningar har ökat med 19% och antalet tvångsomhändertagningar har ökat med cirka 100% på ett år. I den nationella trygghetsundersökningen (2017 - 2018) är det drygt 30% av invånarna i vår stadsdel som känner sig otrygga eller som avstår ifrån att gå ut sent på kvällen. Vi anser att detta är en alarmerande hög siffra.

Antalet anmälda sexualbrott ökade kraftigt från 1 per 860 invånare för år 2003 till 1 på 450 invånare för år 2010. Antalet anmälda sexualbrott ligger fortfarande på en alldeles för hög nivå, med cirka 1 anmält sexualbrott per 500 invånare för år 2019 i vår stadsdel (BRÅ statistikdatabas). Om man rensar för att cirka hälften är män och att det nästan alltid är kvinnor som anmäler ett sexualbrott så innebär det att nästan 1 av 200 kvinnor i vår stadsdel anmäler ett sexualbrott varje år, vilket är synnerligen allvarligt.

Antalet anmälda fall av bedrägeri mot äldre och personer med funktionsvariation har fyrdubblats i Sverige från cirka 5 000 fall till över 20 000 fall (källa BRÅ). Till viss del beror ökningen på nya brottskoder inom polisen. Det innebär att denna brottslighet är betydligt allvarligare än man tidigare har trott, och en viktig anledning till otrygghet bland äldre. Därför anser vi att förvaltningen borde ha redovisat hur detta problem ser ut i vår stadsdel, och vilka preventiva åtgärder som förvaltningen har- och kommer att sätta in.

Det har inträffat fem skjutningar under 2019 i områdena Dalen, Rågsved, Årsta (2st) och Östberga. Skjutningar är ett mycket stort samhällsproblem som i hög grad bidrar till att öka otryggheten bland invånarna. Tyvärr har varken det vänsterliberala regeringsunderlaget i riksdagen eller den grönbå majoriteten i Stockholms stad kunnat hantera detta problem på ett tillfredsställande sätt.

Gustav Johansson (M) yrkar att nämnden ska besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Gustav Johansson (M) ställer Tobias Karlssons (SD) yrkande mot sitt eget yrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med hans eget förslag.

Reservation

Tobias Karlsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Särskilda uttalanden

Veronica Palm m.fl. (S) lämnade ett särskilt uttalande:

Först vill vi framföra vårt varmaste tack till alla de medarbetare runt om i stadsdelen som får vår verksamhet att fungera varje dag året om. Trots dessa kraftanstängningar i förskolor, medborgarkontor, omsorgsboenden, hemtjänstteam, parklekar, förvaltningskontoret och på många flera ställen så börjar den nya blågröna majoritetens prioriteringar ge effekt. I verksamhetsberättelsen för 2019 kan vi nu se att skattesänkningar fått gå före verksamhet till våra medborgare.

I opposition kritiserade de blå bristen på trygghet och parkskötsel. I redovisningen av brukarundersökningar ser vi att i dessa frågor har nöjdhetsgraden minskat. Medborgarna är mindre nöjda med tryggheten och parkskötseln. Likt förvaltningen anser vi socialdemokrater att det skulle finnas ett värde i att mäta trygghet områdesvis för att få en än bättre bild av var bristerna är som störst. Dessutom är det högst troligt olika saker som medborgare oroar sig för i olika delar av vår stadsdel.

Både i verksamhetsplanen och i det löpande arbetet den senaste tiden saknar vi uppföljning av arbetet med lokala utvecklingsplaner (LUP). Vi är oroade att det beror på att det inte varit offensivt. Vi drar också slutsatsen att det går att härleda till att förebyggande arbete i just dessa områden inte får tillräckliga resurser. Vår oro är att tystnaden gör att problem kan växa sig stora innan de

når till nämndens kännedom och då blir mer kostsamt att åtgärda, framför allt kostnad räknat i mjuka värde: Barn och unga som inte får den möjlighet till framtidstro som de borde ha rätt till eller områden där tryggheten för medborgare rasar.

Sommarlovet är en utsatt tid för många unga i vår stadsdel. Vi socialdemokrater ökade antalet feriejobb under vår tid vid makten, men nu ser vi hur den blå majoriteten fick ökningen att stagnera och tom minska något. Vi kan inte låta bli att snegla på verksamhetsplanen för 2020 där den stora nedskärningen, en halvering, sker.

Det är glädjande att antalet sjukskrivna sjunker, om än marginellt. Inom äldreomsorgen har det satsats på hälsosamtal vilket vi tycker är viktigt. Vi Socialdemokrater vill lyfta barnskötare och förskolelärarnas tuffa arbetssituation. Det är inte i förskolan som sjukskrivningar sjunker, tvärtom! Det är också oroande att antalet förskolelärare sjunker. Medför det att arbetsbelastningen ökar för de förskolelärare som är kvar eller får våra barnskötare ta ett ansvar de inte har betalt för? Det är positivt att arbetet med heltid som norm fortsätter. Vi får oroande signaler i samband med verksamhetsberättelsen som ger en bild av att arbetsmiljö och schemaläggning hindrar personal som egentligen vill öka sin arbetstid att gå upp i arbetstid.

De sköra och omsorgsberoende äldre är medborgare staden har ett särskilt moraliskt ansvar att ge den bästa servicen. När vi i verksamhetsberättelsen ser att äldre som har hemtjänst möter flertalet personal som de inte kan överblicka så är det oroväckande. Kontinuiteten inom hemtjänsten är inte uppfyllt – 12,5 anställd/ 2 veckor/1 hemtjänsttagare ger inte den blågröna majoriteten godkänt.

Värdegrunder har betydelse inom äldre vården för att ge personligt bemötande med empati mot de äldre. De äldre måste ha en trygg hemgång när de skrivs ut från sjukvården. Tidigare brister måste åtgärdas. Den blågröna majoritetens tilltro till vinster och riskkapitalister inom vården framför de äldres behov är oroande. Vår syn på värdegrund är att medel avsedda för de äldre till 100 procent skall användas till de äldres vård. Skattesänkningar är inget värdegrundsarbete.

Vi kan inte nonchalera larmrapporter kring ungas psykiska ohälsa och mycket pekar på att psykisk ohälsa bland unga är ännu mer utbredd i socioekonomiskt utsatta områden. Att den politiska majoriteten då nedprioriterar utjämnande arbete generellt är oroande och slår hårt mot både unga i de mest utsatta områdena och mot hela iden om ett samhälle som håller ihop. Till skillnad från

vad verksamhetsberättelsen vittnar om behövs fler kultur- och fritidssatsningar i vår stadsdel.

Att antalet vräkningar ökar är oroväckande. Vräkningsförebyggande arbetet har inte fungerat. Vi ser att det finns en oklarhet kring ansvarsfrågan inom förvaltningen, som måste åtgärdas. Barnfamiljer har prioriterats vilket är bra men om arbetet fungerat bättre hade förmodligen fler kunnat bo kvar. För oss socialdemokrater finns ingen lägre ambition än att inget enda barn ska drabbas av vräkning.

Vi socialdemokrater i Enskede Årsta Vantör är stolta över förskolan. Samtidigt ser vi hur nedskärningarna nu börjar äta sig in även här med lägre fokus på språkförskola och modersmål i förskolan. Kanske allra tydligast syns det på hur de barn som fått syskon eller vars föräldrar råkat ut för sjukdom eller arbetslöshet drabbas genom att deras tid på förskolan begränsas. Vi socialdemokrater reagerar på att majoriteten inte minskar sociala problem och inlärningssvårigheter genom att öka antalet timmar med specialpedagog och språkstöd till de barn som behöver. På förskolorna i Snösätra har det gjorts ett våldsförebyggande arbete som fallit väl ut och är värt ett positivt omnämnande. Vi önskar att det frigörs resurser för att detta ska kunna spridas till fler förskolor i hela stadsdelen. Våld mot barn är ett problem som finns överallt och måste utrotas med samma emfas i alla delar av vår stadsdel.

Avslutningsvis vill vi betona vikten av att våra nyanlända får tidig samhällsvägledning och stöd att finna vägar in i samhället och till en egen försörjning. Medborgarkontor med generösa öppettider ute i olika delar av staden skulle kunna göra än större insats för denna grupp medborgare och därmed för hela stadsdelen.

Hassan Jama m.fl. (V) lämnade ett särskilt uttalande:

Vi tackar personalen i förvaltningen och i entreprenader med flera verksamheter som finansieras med nämndens budget, för ett bra arbete utifrån de förutsättningar som ges.

Verksamhetsberättelsen speglar den passiva blågröna majoritetens ambitioner. Verksamhetsberättelsen handlar om hur det har gått med budgeten och målen för bl.a. de politiska målen för fritid, förskola, äldreomsorg, socialtjänst och stadsmiljö som förvaltningen ansvarar för. Nämnden klarar de flesta av de blågrönas mål, men detta säger inte allt. Verkligheten är mer komplex än vad de

blågröna som styr stadsdelen vill ge till känna och när man inte når målen vill man anpassa dessa.

Den blågröna majoriteten har inte invånarna i fokus. De som prioriteras bort först är de människor med störst behov av stöd. Trots alla uppfyllda mål är verkligheten den att blågröna majoriteten under året påbörjat den sedvanliga liberalkonservativa nedmonteringen av välfärden. Skattesänkningar, kommande privatiseringar av välfärdstjänster, försäljningar av stadens tillgångar samt ombildningen av allmännyttans hyreslägenheter dränerar den offentliga ekonomin när invånarnas gemensamma tillgångar i princip förskingras.

Den blågröna majoritetens mål har varit alldeles för restriktiva. Vänsterpartiet har en mycket mer ambitiös plan för stadsdelsnämnden.

Vänsterpartiet vill att Enskede-Årsta-Vantör vara en stadsdel för alla. Vänsterpartiet vill att Enskede-Årsta-Vantör ska vara en stadsdel för alla, oavsett social och etnisk bakgrund. Vi ska vara en ekologiskt hållbar, rättvis, trygg och tillgänglig del av Stockholm. Verksamheten ska genomsyras av ett barn- och ett genusperspektiv. Enskede-Årsta-Vantör ska vara en trygg och ren stadsdel att leva och vistas i, och en spännande del av en jämlik, jämställd och klimatsmart stad.

För Vänsterpartiet går vår gemensamma välfärd före skattesänkningar och företagens intresse av att göra stora vinster på våra skattepengar. Inga verksamheter inom vård, omsorg, socialtjänst och förskola ska konkurrensutsättas. En stor del av driften av gemensamt finansierade verksamheter ligger idag hos vinstdrivande företag. Vi vill satsa på verksamhet av hög kvalitet i egen regi, vilket förvaltningen med bravur har visat går att göra. Stadsdelsnämnden ska återta verksamheter från entreprenad drift till egen regi när de nuvarande avtalen löper ut. Inga riskkapitalbolag som pressar ned kostnaderna för att sedan föra ut pengarna till utländska skatteparadis ska anlitas. Däremot ser vi gärna att idéburna verksamheter kompletterar verksamhet i egen regi.

Nämndens budget kunde varit större och förvaltningens förutsättningar bättre Stockholm är en resursstark stad. Men den blågröna majoriteten vill få det att låta annorlunda för att släta över effekterna av deras skattesänkningar.

Vänsterpartiets budgetförslag skulle för 2020 ge stadsdelsnämnderna ett tillskott med totalt 617 miljoner kronor, Enskede-Årsta-Vantörs del av dessa pengar skulle innebära drygt 67,5 miljoner kronor i tillskott till våra kärnverksamheter.

Med Vänsterpartiets budget hade människors behov och preferenser fått styra, nödvändiga investeringar kunnat göras.

Istället får vi läsa en verksamhetsberättelse som präglas av nedskärningar och ogenomtänkta effektiviseringar. Trots att vi har flera prisbelönta och viktiga verksamheter i egen regi fortsätter den blågröna majoriteten det ideologiska och strategiska arbetet med att sälja ut verksamheterna. Det skapar osäkerhet och är påfrestande inte minst för enskilda, anhöriga och personalen.

Stadsdelen blir vingklippt i arbetet för trygghet, bekämpande av barnfattigdom, ohälsa, arbetslöshet, segregation, hemlöshet och i klimat- och miljöarbetet.

Vi vill särskilt lyfta fram att den blågröna majoritetens styre under 2019 har inneburit följande:

- Åtgärder för att bryta segregationen och öka den hållbara tryggheten har fått stå tillbaka till förmån för kostnader för kameror och ordningsvakter.

- Fryshusets lyckosamma och uppskattade arbete i Östberga hotas.

- Föreningsbidragen har skurits ned väsentligt. Organisationer ska inte behöva dra ner på sin närvaro i våra områden.

- Feriejobben har skurits ned väsentligt.

- Badbussarna har dragits in.

- Vi ser en bristande dialog med medborgarna. Enskede-Årsta-Vantör utgörs av ett stort geografiskt område, områden med olika förutsättningar och behov. Medborgardialoger och andra former av strukturerade demokratiska aktiviteter behöver spridas till fler områden.

- Generella effektiviseringar i handläggningen av bistånd, stöd och service genomförs utan en analys av konsekvenserna för de enskilda och deras anhöriga. Exempelvis visar verksamheterna ett överskott i socialpsykiatri med flera miljoner kronor. Anledningen är lägre kostnader för beviljade insatser än budget kontinuerligt arbete med att öka kostnadsmedvetenheten vid handläggning av ärenden. Detta sker helt utan en analys vad detta har fått för effekt för brukarna eller har den psykiska hälsan plötsligt blivit bättre från ett år till ett annat? Ingen som har behov ska nekas stöd pga. effektiviseringskrav från politiker och chefer.

- Träfflokaler ska inte behöva stängas ned.

- *Fritidsgårdarna ska inte behöva dra ner på sina verksamheter.*
- *Förskolegrupperna måste minska och förskolelärares arbetsmiljö förbättras.*
- *Trots att hemtjänstens anställda arbetar under orimliga förhållanden, vilket påverkar personalen och brukarna, ställer den blågröna fortsatta krav på ökad produktivitet.*
- *Kulturutbudet har begränsats och fokuserats till en avgränsad geografisk yta, trots att Enskede-Årsta-Vantör är till ytan och befolkningen en väldigt stor stadsdel.*
- *Flerbostadshus ska i samverkan inte nekas i resursstarka områdena.*
- *Ungdomsmottagningen i Gullmarsplan behöver avlastning.*

Verksamhetsberättelsen missar halva verksamheten – entreprenader har en egen fil. Verksamhetsberättelsen säger alldeles för lite om hur det har gått för entreprenader och andra privat drivna och offentligt finansierade verksamheter. De motsvarar en stor del av nämndens budget. Bristen på insyn i det samlade resultatet är en allvarlig demokratibrist. Många beslut fattas bakom stängda dörrar i företagets styrelser. Vi förtroendevalda kan inte stå till svars inför medborgarna och det blir otydligt för medborgarna vem de ska ställa till svars.

Vi ser välfärden som en förutsättning för att kunna utjämna människors levnadsvillkor. Vi tar avstånd från målen att privatisera till varje pris, som riskerar att öka segregeringen. Vetenskapligt stöd saknas för att konkurrensutsättning ökar kvaliteten.

Ersättaryttrande

Lisa Palm (Fi) lämnade ett ersättaryttrande:

Med vår budget hade stadsdelens verksamhet under året haft en annan inriktning. I stället för det grönbåda styrets skattesänkningar, utförsäljningar och nedskärningar hade vi valt att satsa mer på välfärden för att säkerställa en god uppväxt och ålderdom för alla barn och äldre samt goda arbetsvillkor för personalen. Vi hade valt att satsa på jämställdheten, för att öka kvinnors och tjejers trygghet och öka utrikesfödda kvinnors möjligheter att få ett arbete och bli självförsörjande.

Istället för att skära ner på barn och ungas fritid, som fritidsgårdar och parklekar, hade vi fortsatt att satsa på ungas fritid och organisering. Dels för att skapa en meningsfull fritid för stadsdelens alla barn och dels för att unga ska få möjligheten att öka och höja kunskapen om sina och andras rättigheter.

Vi hade också storsatsat mot våldet, både i hemmet och på gatan. Ett intensifierat arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är något som vi påbörjade under det rödgrönrosa styret, det är något vi vill utveckla och önskat att staden centralt tog fram en hederscertifiering för att socialtjänsten.

Tryggheten på gatan är en viktig fråga för Feministiskt initiativ. Under förra året inkom och genomfördes ett medborgarförslag om feministiskt trygghetsinventering för att uppmärksamma bristfällig stadsmiljö. Det visar på det stora behov och engagemang som finns bland stadsdelens invånare. Det är något som vi behöver ta till vara på och fortsätta arbeta med feministiskt stadsplanering, likt förvaltningen tidigare arbetet vad gäller grön- och parkmiljö.

Vi är djupt oroade för hur årets budget ska falla ut över Enskede-Årsta-Vantör, när fortsatta nedskärningar i välfärden väntar från den grönbå majoriteten. Som verksamhetsberättelsen från 2019 konstaterar är kvinnor med utomeuropeisk bakgrund överrepresenterade bland stadsdelens arbetslösa. Förvaltningen har arbetat aktivt för att nå fler kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden, och fler kvinnor får idag OSA-anställ än tidigare - vilka majoriteten av tidigare har tillgått män. Det är positivt. Men vi har fortfarande ett mycket stort arbete framför oss. Vi vill utöka det framgångsrika arbetet med stadsdelsmammor i enlighet med Feministiskt initiativs förslag till verksamhetsplan för 2020 för att möta de stora behov som finns bland långtidsarbetslösa kvinnor i vår stadsdel. Dessutom är det problematiskt att styret i staden väljer att skära ner ytterligare på arbetsmarknadsåtgärder i en tid av växande rasism och sociala motsättningar. Risken blir att barnen får betala priset. Ökad socioekonomisk utsatthet är inte vägen mot ökad trygghet.